

Onderzoeksplan Aanpak Ring Zuid

Een onderzoek naar de informatievoorziening rondom
de Aanpak Ring Zuid (ARZ)

Opstellers	Edwin de Jong & Sieger Veenstra
Portefeuillehouder	Anneke Beukers
Datum	26 mei 2021

Aanleiding en vraagstelling

Aanleiding

In januari 2016 werd besloten tot het aanpakken van de Ring Zuid. De aanleiding hiervoor is de lage capaciteit van de weg. Daarom is in 2017 begonnen met het verdiept aanleggen van de hoofdrijbaan vanaf het Julianaplein tot aan het Europaplein, die met drie overkappingen ('deksels') worden afgedekt. Daarnaast worden op maaiveldniveau parallelwegen aangelegd. Het Julianaplein wordt ongelijkvloers gemaakt, evenals de aansluiting op de Ring West. Het project werd in 2016 voor € 388 miljoen inclusief btw aanbesteed. De werkzaamheden moesten in 2021 zijn afgerond. Door vertragingen is het geplande opleveringsjaar verschoven naar 2024.

De minister van Infrastructuur en Milieu is namens het Rijk het bevoegd gezag voor de Ring Zuid Groningen. Rijkswaterstaat voert het project uit. De provincie Groningen is mede-opdrachtgever, medefinancier en wegbeheerder/eigenaar van een deel van het tracé. Bij de aanleg werken het Rijk, de provincie Groningen en de gemeente Groningen samen. In de stuurgroep Aanpak Ring Zuid (ARZ) zitten de directeur van Rijkswaterstaat Noord-Nederland en de gedeputeerden en wethouders die Verkeer en Vervoer en Ruimtelijke Ordening in hun portefeuille hebben. Voor de uitvoering van het project is een projectbureau opgericht dat handelt namens het Rijk, de provincie en de gemeente Groningen. Combinatie Herepoort (CHP) is de aannemerscombinatie die de bouwwerkzaamheden uitvoert.¹

Bij de aanvang van de werkzaamheden kwam een aantal problemen aan het licht dat het proces in zijn geheel vertraagde en de kosten van de aanpak van de ringweg hoger maakte dan vooraf begroot. Om escalatie van het project te voorkomen, stelden de stuurgroep ARZ en CHP op 29 augustus 2018 een gemeenschappelijke commissie in (de commissie Hertogh). Deze commissie moest de belemmeringen en impasses uit het verleden oplossen en de voortgang van het project bevorderen.²

Het rapport van de commissie Hertogh leidde tot een Plan van Aanpak. In het Plan van Aanpak is onder andere te lezen dat er een totaaloplossing moest komen ten aanzien van de financiële situatie voor de lange termijn. De provincie, Rijkswaterstaat en CHP hebben vervolgens twee jaar onderhandeld over de meerkosten van de bouw van de Ring Zuid. Op 6 juli 2020 werd bekend dat op hoofdlijnen overeenstemming is bereikt over het verdelen van de financiële pijn. In essentie

¹ Website ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/>

² Commissie Hertogh, "Waar een wil is, komt een weg", Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid, 17 december 2018.

neemt CHP een deel van de meerkosten voor eigen rekening, is een grotere opdrachtsom afgesproken en wordt de risicoverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer gewijzigd. Uitgangspunt bij de Vaststellingsovereenkomst is dat er sprake is van een gegarandeerd maximumbedrag voor de realisatie van het project. De provincie legde vanuit de gelden van het Regio Specifiek Pakket (RSP) € 78 miljoen (ex btw) bij.³

Informatievoorziening

In dit onderzoek staat de informatievoorziening over de besluitvorming over de Aanpak Ring Zuid centraal. Het onderzoek gaat zowel in op de informatievoorziening aan Provinciale Staten, de gemeenteraad als die aan burgers. Verschillende partijen, waaronder de gemeente, Provinciale Staten en omwonenden kaarten aan dat de informatievoorziening over de besluitvorming omtrent de aanpak van de Ring Zuid niet goed verloopt. Er is volgens de gemeente en omwonenden te weinig gecommuniceerd over de besluitvorming, over de wijzigingen van de plannen, de kostenoverschrijdingen, de werkzaamheden en de (mogelijke) consequenties daarvan op de directe omgeving van de ringweg. Ook zou informatie over de besluitvorming niet verstrekt zijn die wel verstrekt had moeten worden. Het beeld dat bij sommige burgers, raads- en Statenleden blijft kleven, is dat veel belangrijke informatie geheim wordt gehouden.⁴

In het onderzoek staat beleidsinformatievoorziening centraal. Dat betekent dat het gaat om de informatie in het belang van het project- en risicomanagement, zoals over de voortgang van het project, projectwijzigingen, vertragingen, kostenoverschrijdingen. Het onderzoek richt zich niet op informatie over afsluitingen en geluidsoverlast en dergelijke. Binnen het project- en risicomanagement is informatievoorziening een cruciaal onderdeel. Informatie moet aan de volksvertegenwoordigers worden geleverd, maar ook burgers (en journalisten) moeten overheidshandelen kunnen controleren. Het onderzoek richt zich niet op de sturingshandelingen die op basis van de informatie hebben plaatsgevonden.

De onderstaande matrix informatievoorziening geeft een schematisch overzicht van de informatievoorziening van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten (en B&W aan de gemeenteraad) en burgers die in dit onderzoek aan bod komt.

³ Gemeente Groningen, *Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021:

<https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrieven/Vaststellingsovereenkomst-Aanpak-Ring-Zuid.pdf>; Provincie Groningen, *Voordracht van gedeputeerde staten aan provinciale staten van Groningen overeen extra bijdrage aan het project Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021: <https://gemeenteraad.groningen.nl/Documenten/Collegebrieven/Vaststellingsovereenkomst-Aanpak-Ring-Zuid-voordracht-GS-1.pdf>; In de eindafspraken in de Vaststellingsovereenkomst is een maximumprijs van € 552 miljoen afgesproken. Dit leidde tot een extra bijdrage van de provincie van € 78 miljoen (exclusief btw), te dekken uit de RSP-gelden. Ook het Rijk doet een duit van € 13 miljoen (exclusief btw) in het zakje.

⁴ Zie onder andere:

- Provincie Groningen, *Beantwoording Statenvragen PVV over de Aanpak Ring Zuid*, 10 november 2020
- Provincie Groningen, *Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over het opheffen van de op 30 september 2020 bekrachtigde geheimhouding inzake informatie over de overeenstemming op hoofdlijnen met CHP over de Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021
- Provincie Groningen, *Beantwoording van de op verzoek van de Staten gestelde vragen aan CHP*, 28 januari 2021
- <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/777419/Hoogleraar-Staten-blijf-kritisch-op-geheimhouding-rond-Ring-Zuid>.

Tabel 1: matrix informatievoorziening

	Provinciale Staten/gemeenteraad (Provinciewet/Gemeentewet)	Burgers
Actieve informatie	Actieve informatieplicht	Openbaarheid/geheimhouding van informatie voor het algemene publiek
Passieve informatie	Informatie na vraag door PS/raad	Verstekte informatie na Wob-verzoek

Informatievoorziening aan Provinciale Staten en de gemeenteraad

Actieve informatieverstrekking

Gedeputeerde Staten geven volgens de Provinciewet alle inlichtingen die Provinciale Staten voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. Gedeputeerde Staten stellen de informatie in beginsel actief ter beschikking aan Provinciale Staten (*actieve informatieplicht*).⁵ Er kan een aantal eisen worden gesteld aan de informatie die Gedeputeerde Staten of B&W actief aan respectievelijk Provinciale Staten of de raad verstrekken. De informatie moet de volksvertegenwoordigers in staat stellen hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende taken naar behoren te vervullen. De informatie moet een juist beeld geven. Informatie dient gedurende het gehele beleids- en besluitvormingsproces te worden verstrekt, waarbij relevante informatie in een zo vroeg mogelijk stadium wordt verschaft. Informatie wordt op hoofdlijnen verstrekt, behalve als een detail politiek relevant is of als er specifiek om wordt gevraagd.⁶⁷ Provinciale Staten/de raad kunnen hierover afspraken maken met Gedeputeerde Staten/ B&W.

Voor de provincie en de gemeente Groningen is de Aanpak Ring Zuid op te vatten als een groot en complex infrastructureel project.⁸ Er is inmiddels een uitgebreid bestand aan rekenkameronderzoeken over beheersing van grote projecten. De informatievoorziening is hiervan altijd een vast en een belangrijk onderdeel. Aan de informatievoorziening over grote projecten kunnen in het kader van de actieve informatieplicht aanvullende eisen worden gesteld.⁹ De Rekenkamer Utrecht heeft een checklist opgesteld met eisen waaraan deze informatie moet voldoen. De inhoud van deze checklist is opgenomen in bijlage 1. De Noordelijke Rekenkamer heeft de formuleringen iets aangepast waardoor deze ook van toepassing zijn op de provincie Groningen. De Noordelijke Rekenkamer heeft in haar onderzoek naar Blauwestad¹⁰ aanbevelingen gedaan over informatievoorziening bij grote projecten. Deze aanbevelingen en de checklist in bijlage 1 zullen dienen als input voor een normenkader voor de informatie die actief aan Provinciale Staten en de gemeenteraad dient te worden verstrekt.

⁵ De basis voor de actieve informatieplicht wordt gevormd door het tweede lid van de artikelen 167 en 179 van de Provinciewet.

⁶ Zie bijvoorbeeld: Zuidelijke Rekenkamer, Actieve informatieplicht, Eindhoven 2013.

⁷ De actieve informatieplicht mag niet leiden tot het ongebreideld toezenden van informatie.

⁸ De Tweede Kamer heeft de Aanpak Ring Zuid niet onder de Grote projectenprocedure geplaatst.

⁹ Sommige gemeenten en provincies hebben voor risicobeheersing van grote projecten een Regeling grote projecten vastgesteld, maar dit is in zowel de provincie als de gemeente Groningen niet gebeurd.

¹⁰ Noordelijke Rekenkamer, Eindrapport Blauwestad, 2010.

Passieve informatieverstrekking

Gedeputeerde Staten geven Provinciale Staten mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen (*passieve informatieplicht*). In beginsel kunnen Provinciale Statenleden alle informatie opvragen, tenzij het verstrekken ervan in strijd is met het “openbaar belang”.¹¹ Overeenkomstige artikelen zijn voor de gemeenteraad opgenomen in de Gemeentewet. Daarvoor kunnen Staten- en gemeenteraadsleden gebruik maken van het instrumentarium dat hen in de Provinciewet/ Gemeentewet is gegeven.¹²

Informatievoorziening aan burgers

Actieve informatieverstrekking

We kunnen het onderscheid tussen actieve en passieve informatieverstrekking ook maken voor de informatie die de overheid met haar burgers deelt. Overheden kunnen ervoor kiezen informatie *actief* openbaar te maken, bijvoorbeeld via een website (zoals op www.aanpakringzuid.nl) of via voorlichtingscampagnes. In het onderzoek zal worden gekeken welke informatie de gezamenlijke overheden actief openbaar maken. Waar dat zinvol is, zal onderscheid worden gemaakt in informatie die in algemene zin wordt versterkt en informatie in het kader van participatie en inspraak.

Passieve informatieverstrekking

Daarnaast kunnen overheden informatie *passief* openbaar maken, bijvoorbeeld als een burger een verzoek om informatie indient. De Wet openbaarheid van bestuur (Wob) regelt de informatierelatie tussen bestuursorgaan en burger. In beginsel is overheidsinformatie openbaar, zodat ook burgers (en journalisten) de overheid kunnen controleren. Geheimhouding hoort binnen het systeem van de Wob een uitzondering te blijven, maar omdat burgers geen bijzondere positie hebben, hebben zij minder rechten op informatie dan raads- en statenleden. De Wob kent een limitatieve opsomming in welke gevallen informatie door een bestuursorgaan niet aan een daarom vragende burger hoeft te worden verstrekt. Persoonlijke beleidsopvattingen, privacygevoelige informatie en stukken die concurrentiegevoelige informatie van bedrijven bevatten, zijn in beginsel uitgesloten van openbaarmaking.

Het onderzoek zal ingaan op de manier waarop de provincie/gemeente omgaat met informatieverzoeken van burgers (in het kader van de Wob). Het onderzoek zal onder meer ingaan op de snelheid waarmee de Wob-besluiten worden genomen (termijnen), welke informatie de overheden (niet) met burgers delen en welke gronden zij aandragen voor het afwijzen van informatieverzoeken.

¹¹ Het gaat om zaken als de eenheid van de Kroon, de veiligheid van de Staat, vertrouwelijke bedrijfsinformatie, bescherming persoonlijke levenssfeer, relatie met strafrechtelijk onderzoek en persoonlijke beleidsopvattingen in stukken voor intern beraad.

¹² Daarnaast kunnen de volksvertegenwoordigers zelfstandig op zoek gaan naar informatie, maar dit valt buiten de scope van het onderzoek.

Vraagstelling

De hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt:

In hoeverre is de informatievoorziening met betrekking tot de besluitvorming over de Aanpak Ring Zuid van de stad Groningen vanuit Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, vanuit B&W aan de gemeenteraad en aan de burgers adequaat?

Deze vraag valt uiteen in zes deelvragen.

1. Hoe is de verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden vormgegeven binnen de organisatie van de Aanpak Ring Zuid? Wie van de samenwerkingspartners was verantwoordelijk voor het beschikbaar stellen van welke informatie? Hoe verhouden die afspraken zich tot wettelijke verantwoordelijkheden en staande praktijken?
2. Welke informatie over de Aanpak Ring Zuid hebben Gedeputeerde Staten en het college van B&W van Groningen actief verstrekt aan respectievelijk Provinciale Staten en de gemeenteraad? Voldoet deze informatie aan de criteria van bijlage 1?
3. Welke afspraken hebben Provinciale Staten en de gemeenteraad van Groningen vastgelegd over het verstrekken van informatie over de Aanpak Ring Zuid? Welke activiteiten hebben Provinciale Staten en de gemeenteraad van Groningen ondernomen om meer informatie over de Aanpak Ring Zuid te krijgen?
4. Was de op verzoek van Provinciale Staten of de gemeenteraad verstrekte informatie begrijpelijk, tijdig, juist en volledig?
5. Welke informatie is voor burgers actief openbaar gemaakt?
6. Hoe handelde de provincie of gemeente verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) af? Binnen welke termijn besliste zij? Welke informatie is met burgers gedeeld? Op welke gronden zijn informatieverzoeken afgewezen?

Onderzoeksaanpak

Onderzoeksaanpak

In dit deel beschrijven wij de globale aanpak van het onderzoek. We gaan eerst in op de onderzoeksmethoden. Daarna beschrijven we op welke facetten van het besluitvormingsproces onze specifieke aandacht zich richt. Voor het onderzoek werken we samen met de rekenkamer van de gemeente Groningen. Ook gaan we in op de onderzoeksafbakening. Ten slotte komt de planning van het onderzoek aan bod.

Beoordelingskader informatievoorziening

In de onderzoeksvraag is opgenomen dat de informatievoorziening adequaat moet zijn. Wat onder adequate informatievoorziening moet worden verstaan, zal in het onderzoek worden ingevuld. Aan informatie kan in het algemeen als eis worden gesteld dat deze begrijpelijk, tijdig, juist en volledig is. Daarnaast is in bijlage 1 een aantal aanvullende eisen opgenomen die aan de informatie over grote projecten kunnen worden gesteld.

Onderzoeksmethoden

De Noordelijke Rekenkamer zal de volgende methoden toepassen:

- Het geven van een beschrijving van de organisatie en de bevoegdheidsverdeling van de ARZ. Deze beschrijving is nodig om te kunnen bepalen welk bestuursorgaan verantwoordelijk is voor het beschikbaar stellen van welke informatie. Voor het maken van deze beschrijving maken we gebruik van de besluitvormingsdocumenten en indien nodig vullen we dit aan met interviews met vertegenwoordigers van de stuurgroep en/of het projectbureau.
- Uiteenzetten van het procesverloop en informatievoorziening van de besluitvorming en de werkzaamheden aan de Ring Zuid door middel van dossier- en literatuuronderzoek. De nadruk in de procesbeschrijving zal liggen op de momenten waarop bepaalde belangrijke informatie bekend was en het moment waarop Gedeputeerde Staten / B&W informatie actief dan wel passief heeft verstrekt. Voor beoordeling van de informatievoorziening in het kader van de actieve informatieplicht hanteren wij de criteria in bijlage 1.
- Een analyse van de stukken die gaan over de besluitvorming (dus niet de uitvoering van de werkzaamheden) die door de provincie/gemeente actief openbaar zijn gemaakt.
- Een analyse van PS- en gemeenteraadsvergaderingen over de Ring Zuid. Gekeken wordt welke instrumenten Provinciale Staten en de gemeenteraad hebben ingezet om informatie te verkrijgen, welke informatie zij hebben gekregen en op welke manier informatie beschikbaar werd gemaakt. Daarbij zal ook aandacht zijn voor de informatie die geheim wordt gehouden.
- Drie deskundigen hebben in januari 2021 de leden van Provinciale Staten meer inzicht gegeven in de situatie rond de Ring Zuid.¹³ De pogingen van Provinciale Staten om de eigen positie te versterken worden geanalyseerd.
- Een analyse van de ingediende Wob-verzoeken. Per Wob-verzoek beoordelen wij welke stukken zijn opgevraagd, welk bestuursorgaan een besluit heeft genomen over het Wob-verzoek, binnen welke termijn dit is gebeurd, op welke gronden het verzoek is toegekend/geweigerd en welke stukken zijn verstrekt (compleetheid). Dit wordt getoetst aan de wettelijke criteria (rechtmatigheid).
- Interview(s) met verantwoordelijken van de provincie en de gemeente over het proces en met name de informatievoorziening. Te denken valt aan de portefeuillehouder (wethouder, gedeputeerde), verantwoordelijke ambtenaren bij de provincie, gemeente en het werkbureau ARZ.
- Interview(s) met leden van Provinciale Staten en de gemeenteraad over de informatie die de respectieve colleges actief met hen hebben gedeeld, de instrumenten die zij hebben ingezet

¹³ Tijdens twee informatiebijeenkomsten hebben hoogleraar staatsrecht Solke Munneke, projectdirecteur Hans Ruijter van de Zuidasdok en bijzonder hoogleraar Wim Leendertse de Statenleden bijgepraat.

om aanvullende informatie te verkrijgen en de kwaliteit van de informatie die zij hebben gekregen.

- Optioneel kan de Noordelijke Rekenkamer een enquête onder omwonenden van de Ring Zuid uitvoeren. Doel van deze enquête is te achterhalen hoe omwonenden de informatievoorziening over de Aanpak Ring Zuid hebben ervaren.

Facetten van de besluitvorming met speciale aandacht

Omdat het project een grote omvang heeft, heeft de Noordelijke Rekenkamer besloten om drie facetten in het project uit te lichten. Bij de opzet van de gemeenschappelijke projectorganisatie kunnen belangrijke afspraken worden gemaakt over de verantwoordelijkheidsverdeling binnen het project. Over de aanbesteding en de herijking en vooral de kostenoverschrijdingen en vertraging hebben de Staten veel vragen gesteld. Van deze facetten zal worden beoordeeld of de informatievoorziening in orde was. Ten slotte zijn de activiteiten die Provinciale Staten eind 2020 hebben ondernomen om hun informatiepositie te verbeteren zeer interessant om nadruk te geven in dit onderzoek. Onderstaande tabel toont deze facetten en de periode waarin ze plaatsvonden. Onder de tabel volgt een korte uitleg van de facetten.

Tabel 2: een aantal facetten van de aanpak Ring Zuid

Facet: informatievoorziening over ...	Periode
Besluitvorming: Opzet gemeenschappelijke projectorganisatie ARZ	2014
Besluitvorming: Aanbesteding werkzaamheden en herijking	2016-2018
Uitvoering: Kostenoverschrijding en vertraging uitvoering	2018-2020

Totstandkoming projectorganisatie ARZ (2014)

Het Projectbureau ARZ stuurt namens het Rijk, de provincie Groningen en de gemeente Groningen de Aanpak Ring Zuid aan. De organisatie bestaat uit medewerkers van Rijkswaterstaat, provincie, gemeente en externe bureaus. Naast het projectbureau bestaat er een Stuurgroep Aanpak Ring Zuid (Stuurgroep ARZ), als bevoegd gezag namens het Rijk, provincie en gemeente Groningen. De stuurgroep bestaat uit de directeur van Rijkswaterstaat Noord-Nederland en de gedeputeerden en wethouders die Verkeer en Vervoer en Ruimtelijke Ordening in hun portefeuille hebben.¹⁴ De organisatie van de Aanpak Ring Zuid komt voort uit een overeenkomst tussen het Rijk, de provincie Groningen en de gemeente Groningen. In deze overeenkomst zijn belangrijke keuzen vastgelegd over de doelstellingen, de governance en de verdeling van kosten en risico's.

Aanbesteding van de werkzaamheden en herijking (2016 – 2018)

De Combinatie Herepoort (CHP) voert de werkzaamheden aan de ringweg uit. Deze combinatie bestaat uit twee Duitse en vier Noord-Nederlandse bedrijven.¹⁵ In de Realisatieovereenkomst Aanpak Ring Zuid Groningen is opgenomen dat de stuurgroep ARZ op drie momenten de financiële

¹⁴ Website ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/contact/projectorganisatie-aanpak-ring-zuid>, benaderd op 23 april 2021

¹⁵ Website ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/contact/aannemer-combinatie-herespoort>, benaderd op 23 april 2021

balans van het project opmaakt door middel van een prognose van de raming en het risicoprofiel. Dit geschiedde al in 2014, bij de start van de aanbesteding, en in 2016, na de biedingen voorafgaand aan de gunningen. De laatste herijking zou ongeveer een jaar na de gunning plaatsvinden. CHP moest hiervoor een herijkingsdossier opstellen.¹⁶ De aannemer mocht enkele 'no-regret'-maatregelen pas uitvoeren na dit derde herijkingsmoment. CHP deed langer over het opstellen van het herijkingsdossier dan aanvankelijk de bedoeling was waardoor de herijking verschoof. Daardoor verschoof de geplande oplevering van het project met 4 maanden naar achteren.¹⁷

Vertragingen en kostenoverschrijding (2018 – 2020)

Ongeveer een jaar nadat de werkzaamheden waren begonnen, kwam aan het licht dat de oplevering van de Ring Zuid twee jaar was vertraagd. Dit had onder andere te maken met personeelstekort bij de aannemer en de complexe belangenafweging waar de betrokken partijen mee te maken hadden: het afwegen van al die belangen kost tijd.¹⁸ Om een jaar van de vertraging in te halen wilde de aannemer de ringweg 5 weken afsluiten voor het verkeer. De stuurgroep ging hiermee niet akkoord. Dit leidde tot nog een extra jaar vertraging.¹⁹ De vertraging leidde tot hogere kosten.

Onderzoeksafbakening

Om het onderzoek de juiste focus te geven, is de onderzoeksperiode afgebakend in de tijd. De planstudiefase valt buiten het onderzoek. De onderzoeksperiode start met de realisatie/uitvoeringsfase van de Aanpak Ring Zuid. De onderzoeksperiode start op het moment dat de minister het Tracébesluit op 29 september 2014 heeft ondertekend. De onderzoeksperiode eindigt als volgens de planning hieronder de feitenverzameling voor het onderzoek is afgerond. Dit is in oktober 2021.

Het onderzoek kent ook een inhoudelijk afbakening. Het onderzoek gaat over de informatie**voorziening** over de Aanpak Ring Zuid. Dat betekent dat alleen informatie die via de formele kanalen wordt gedeeld met volksvertegenwoordigers en burgers, in het onderzoek wordt betrokken. Informatie die burgers en volksvertegenwoordigers door eigen onderzoek boven water krijgen, valt buiten de scope van het onderzoek. Verder ligt de focus van het onderzoek op **beleidsinformatie**. De informatie aan burgers over uitvoeringszaken zoals geluidsoverlast, stremmingen en dergelijke vallen buiten het onderzoek.

Samenwerking met de Rekenkamer gemeente Groningen

De Aanpak Ring Zuid is een groot en complex project dat niet alleen een provinciale betrokkenheid kent. Ook de gemeente Groningen en Rijkswaterstaat zijn betrokken. Rijkswaterstaat is de trekker

¹⁶ Provincie Groningen, *Brief aan Provinciale Staten, Onderwerp: Herijking Aanpak Ring Zuid*, 8 november 2017

¹⁷ Provincie Groningen, *Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Voordracht verschuiven herijking en uitvoeren No-regret-maatregel*, 9 mei 2017

¹⁸ Commissie Hertogh, *“Waar een wil is, komt een weg”*, *Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid*, 17 december 2018

¹⁹ Website ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/actueel/nieuws/geen-zomerstremming-zuidelijke-ringweg>, benaderd op 23 april 2021; RTV Noord, <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/196698/Zomersluiting-Ring-Zuid-gaat-niet-door-update>, benaderd op 23 april 2021

van het project. Wij werken samen met de rekenkamer van de gemeente Groningen om zo veel mogelijk facetten van het proces in kaart te kunnen brengen en toegang te krijgen tot zo veel mogelijk informatie. De Noordelijke Rekenkamer is de trekker van het onderzoek. Het streven van de Noordelijke Rekenkamer en de rekenkamer van de gemeente Groningen is om een gezamenlijk rapport uit te brengen.

Bronnen onderzoeksplan

- ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/actueel/nieuws/geen-zomerstremming-zuidelijke-ringweg>
- ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/contact/aannemer-combinatie-herespoort>
- ARZ: <https://www.aanpakringzuid.nl/contact/projectorganisatie-aanpak-ring-zuid>
- Commissie Hertogh, *“Waar een wil is, komt een weg”*, Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid, 17 december 2018
- Gemeente Groningen, *Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021
- Noordelijke Rekenkamer, *Eindrapport Blauwestad*, 1 juli 2010.
- Provincie Groningen, *Beantwoording Statenvragen PVV over de Aanpak Ring Zuid*, 10 november 2020
- Provincie Groningen, *Beantwoording van de op verzoek van de Staten gestelde vragen aan CHP*, 28 januari 2021
- Provincie Groningen, *Brief aan Provinciale Staten, Onderwerp: Herijking Aanpak Ring Zuid*, 8 november 2017
- Provincie Groningen, *Brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten, Voordracht verschuiven herijking en uitvoeren No-regret-maatregel*, 9 mei 2017
- Provincie Groningen, *Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over het opheffen van de op 30 september 2020 bekrachtigde geheimhouding inzake informatie over de overeenstemming op hoofdlijnen met CHP over de Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021
- Provincie Groningen, *Voordracht van gedeputeerde staten aan provinciale staten van Groningen overeen extra bijdrage aan het project Aanpak Ring Zuid*, 19 januari 2021
- Rekenkamer Utrecht, *Checklist informatievoorziening Grote Projecten*, 18 juni 2009
- RTV Noord, <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/195627/Twee-jaar-vertraging-bij-de-aanpak-zuidelijke-ringweg-hoe-kan-dat>
- RTV Noord, <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/196698/Zomersluiting-Ring-Zuid-gaat-niet-door-update>
- RTV Noord: <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/777419/Hoogleraar-Staten-blijf-kritisch-op-geheimhouding-rond-Ring-Zuid>
- Zuidelijke Rekenkamer, *Actieve informatieplicht*, Eindhoven, september 2013

Bijlage 1: Checklist informatievoorziening grote projecten²⁰

Cruciale informatie voor de gemeenteraad/Provinciale Staten om kaders te kunnen stellen en te kunnen controleren.

1. Bij de start van het project (verkennende fase)

- Er is een heldere probleemanalyse.
- Er worden meerdere alternatieve oplossingsrichtingen aangegeven.
- De aannames die zijn gemaakt in de oplossingsrichtingen zijn expliciet gemaakt en onderbouwd.
- Er is een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitgevoerd.
- Er is zo nodig een ‘second opinion’ uitgevoerd.

Bovengenoemde stappen leiden tot een plandocument, dat wordt vastgesteld door de raad/Provinciale Staten. Bij een groot, langlopend project is het aan te raden ook bij belangrijke deelplannen deze stappen te doorlopen.

2. Komen tot heldere afspraken tussen raad en college / Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten (besluitvormende fase)

- Doelstellingen zijn helder en meetbaar geformuleerd: wat wil de provincie/gemeente bereiken? Geconcretiseerd met behulp van indicatoren en normen (met streefwaarden). Bij ruimtelijke projecten is een plankaart van ‘hoe het gaat worden’ (beoogd eindbeeld) onmisbaar.

Bij nieuwe besluitvorming moeten Gedeputeerde Staten / B&W altijd:

- De besluitvormingshistorie toelichten.
- Beslispunten expliciet formuleren (géén hele documenten vaststellen, maar alleen de afwijkingen van het eerder vastgestelde kader).
- Duidelijkheid scheppen over de verdere inbreng van Provinciale Staten/de raad (de volgende stappen in de besluitvorming).

²⁰ https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/7.extern/Rekenkamer/Project_stationsgebied_-_Checklist_informatievoorziening_grote_projecten_11juni09.pdf

3. Informatievoorziening gedurende de looptijd van het project (uitvoering)

Jaarlijkse verantwoordingsrapportage over het totale project:

- De inhoudelijke ontwikkeling van het project (wat willen we bereiken en wat wordt er bereikt?).
- De planning (aanvankelijk en actueel).
- De financiën (kosten en opbrengsten).
- De risico's voor de realisatie op de inhoudelijke doelen, de planning en de opbrengsten.

Belangrijke afwijkingen van het plandocument dienen expliciet te worden toegelicht:

- Inhoudelijke veranderingen.
- Veranderingen in de planning.
- Veranderingen in de kosten/opbrengsten.
- Veranderingen in het risicoprofiel.

Alle informatie dient juist en tijdig verstrekt te zijn.